

Vissa energipolitiska frågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas 26 motioner om olika energipolitiska frågor från allmänna motionstiden 2010. Motionerna gäller bl.a. stöd till havsbaserad vindkraft, vattenkraftens konsekvenser och roll i det svenska energisystemet, en nationell strategi för biogas och diverse fjärrvärmefrågor. Vidare behandlas ett antal energipolitiska motioner som innehåller förslag med lokal eller regional prägel.

Utskottet avstyrker samtliga motioner i berörda delar. I betänkandet finns fem reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	5
Vindkraft	5
Motionerna	5
Vissa kompletterande uppgifter	5
Utskottets ställningstagande	7
Vattenkraft	8
Motionerna	8
Vissa kompletterande uppgifter	9
Utskottets ställningstagande	12
Värmeemarknad	13
Motionerna	13
Vissa kompletterande uppgifter	14
Utskottets ställningstagande	17
Biogas	17
Motionerna	18
Vissa kompletterande uppgifter	19
Utskottets ställningstagande	21
Vissa övriga energifrågor	22
Inledning	22
Motionerna	22
Vissa kompletterande uppgifter	24
Utskottets ställningstagande	26
Reservationer	28
1. Vindkraft, punkt 1 (S, MP, V)	28
2. Vattenkraft, punkt 2 (S)	29
3. Vattenkraft, punkt 2 (MP, V)	29
4. Biogas, punkt 4 (S, MP, V)	30
5. Vissa övriga energifrågor, punkt 5 (MP)	31
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	33
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vindkraft

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N320 och 2010/11:N369 yrkande 6.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Vattenkraft

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N204, 2010/11:N238, 2010/11:N242, 2010/11:N411 och 2010/11:N434.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (MP, V)

3. Värmemarknad

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N244, 2010/11:N257 och 2010/11:N296.

4. Biogas

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N235, 2010/11:N321, 2010/11:N367, 2010/11:N369 yrkande 8, 2010/11:N398 yrkandena 1–3, 12 och 15 samt 2010/11:N430.

Reservation 4 (S, MP, V)

5. Vissa övriga energifrågor

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:N220 yrkande 1, 2010/11:N231, 2010/11:N272, 2010/11:N290, 2010/11:N298, 2010/11:N362 yrkande 1, 2010/11:N383 yrkande 1, 2010/11:N404 yrkande 6, 2010/11:N423, 2010/11:N424 och 2010/11:N426.

Reservation 5 (MP)

Stockholm den 17 februari 2011

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Jessica Polfjärd (M), Lars Johansson (S), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Erik A Eriksson (C), Karin Åström (S), Jonas Jacobsson (M), Lars Isovaara (SD), Kent Persson (V), Boriana Åberg (M), Ingela Nylund Watz (S), Liselott Hagberg (FP) och Lise Nordin (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas 26 motioner (med sammanlagt 31 yrkanden) från allmänna motionstiden 2010 om olika energipolitiska frågor.

Bakgrund

Den svenska energipolitiken bygger på samma grundpelare som energisamarbetet i EU och syftar således till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Visionen är att Sverige 2050 har en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgas till atmosfären.

Energipolitiken ska skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Härigenom främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige. Energipolitiken ska även bidra till ett breddat energi-, miljö- och klimatsamarbete i Östersjöregionen.

I enlighet med förslag i propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163) har ett antal nya energipolitiska mål beslutats (bet. 2008/09:NU25). Andelen förnybar energi ska 2020 vara minst 50 % av den totala energianvändningen. Andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 % år 2020. Ytterligare ett mål är 20 % effektivare energianvändning till 2020. Det sistnämnda målet uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet om 20 % mellan 2008 och 2020.

Utskottets överväganden

Vindkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stöd till havsbaserad vindkraft med hänvisning bl.a. till genomfört och pågående utredningsarbete samt till att investeringar i förnybar energi i första hand ska stödjas genom generella ekonomiska styrmedel.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionerna

För att bryta beroendet av olja och andra fossila bränslen måste vi satsa på förnybara energislag, sägs det i motion 2010/11:N320 (S). Motionärerna anser att vindkraft både till lands och till havs är ett alternativ som måste få en mer central roll i energipolitiken. Motionärerna lyfter fram de goda förutsättningarna för vindkraftsetableringar i Blekinge och betonar vikten av att Försvarsmakten inte är ett hinder för vindkraftens utbyggnad. Vidare anser de att staten måste stimulera och påskynda investeringarna i havsbaserad vindkraft.

Önskemål om ett stöd till havsbaserad vindkraft tas även upp i motion 2010/11:N369 (V). Motionärerna anser att ett långsiktigt stöd som kompletterar elcertifikaten bör införas då den havsbaserade vindkraften än så länge har högre kostnader än den landbaserade. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att frågan om ett sådant stöd bör utredas.

Vissa kompletterande uppgifter

Vindkraftsproduktion i Sverige

Av budgetpropositionen för 2011 framgår att vindkraftsproduktionen i Sverige under 2009 uppgick till 2,5 TWh, en ökning med 25 % jämfört med 2008. I slutet av oktober 2010 meddelade Statens energimyndighet att elproduktionen från vindkraften hade passerat 3 TWh under de senaste 52 veckorna. Det motsvarar ca 2 % av den totala elkonsumtionen i Sverige. Den årliga ökningen av el producerad från vindkraft var mellan 2003 och 2005 50–230 GWh. Mellan 2006 och 2009 steg den årliga ökningen till mellan 440 och 570 GWh.

Tidigare riksdagsbehandling

Näringsutskottet har vid flera tillfällen under de senaste åren behandlat frågor om stöd till utbyggnad av havsbaserad vindkraft. Vid det senaste tillfället – våren 2010 – understök utskottet att det i första hand förespråkar generella ekonomiska styrmedel för att öka produktionen av förnybar el (bet. 2009/10:NU16). Elcertifikatssystemet spelar en viktig roll för tillkomsten av förnybar elproduktion, och utskottet ansåg att regeringens då aktuella förslag innebar en rejäl ambitionshöjning av detta system. Utskottet hänvisade också till sina tidigare ställningstaganden kring dessa frågor. I en reservation (S, V, MP) redovisades en annan uppfattning i frågan.

Regeringen om vindkraftens potential m.m.

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg. omr. 21 s. 38) konstaterar regeringen att vindkraften har stor outnyttjad potential i Sverige och att det kommer att krävas en omfattande utbyggnad av vindkraften för att nå de mål som uppställts inom ramen för elcertifikatssystemet. Regeringen bedömer att det är angeläget att årligen följa upp tillståndprocesser för etablering av ny förnybar elproduktion samt att se över processerna för nätanslutning, nätförstärkning respektive nätutbyggnad till följd av den höjda ambitionen för elcertifikatssystemet. Förutsättningarna för utbyggnad av vindkraftsparkar till havs bör, enligt regeringens uppfattning, studeras särskilt, bl.a. de som hänger samman med reglerna för nätanslutning.

Rapport om styrmedel för havsbaserad vindkraft

Energimyndigheten presenterade hösten 2009 en rapport om styrmedel för havsbaserad vindkraft (ER 2009:09). Rapporten innehåller en genomgång och analys av möjliga alternativa styrmedel för främjande av elproduktionen från havsbaserad vindkraft.

Tidigare medgavs ett energiskatteavdrag på 12 öre/kWh för el producerad från havsbaserad vindkraft. Avdragsmöjligheten togs bort vid utgången av 2009.

Vindkraft i Natura 2000-områden till havs

I budgetpropositionen konstaterar regeringen att många mycket goda vindlägen återfinns till havs i områden som har olika former av skydd, t.ex. Natura 2000. Regeringen anser att vindkraft i vissa av dessa områden bör kunna lokaliseras utan att skyddsvärdena påverkas på ett oacceptabelt sätt. Mot den bakgrunden har regeringen uppdragit åt Naturvårdsverket att – i samråd med Energimyndigheten, Boverket och (från den 1 juli 2011) Havs- och vattenmiljömyndigheten – ta fram en vägledning som tydliggör möjligheter för vindkraftsetablering i Natura 2000-områden. Uppdraget ska redovisas till Miljödepartementet senast den 31 oktober 2011.

Kostnader och lönsamhet för havsbaserad vindkraft

Mot bakgrund av det som anförs i motion 2010/11:N369 (V) om ett kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft kan nämnas att Energimyndigheten i en studie har visat att Lillgrund i Öresund och Vindpark Vätern är lönsamma och kostnadseffektiva vindkraftsetableringar i vatten. Båda etableringarna har erhållit demonstrationsstöd från Energimyndigheten inom ramen för de s.k. vindpilotprojekten.

Förslag om översyn av regelverket för vindkraftstillstånd

Under 2009 reformerades regelverket för prövning av uppförande av vindkraftsanläggningar. I december 2010 överlämnade Energimyndigheten en studie till regeringen som dock visar att prövningen av vindkraftstillstånd har försvarats sedan regelverket reformerades. Myndigheten anser därför att en översyn är nödvändig. Förslaget om en översyn bereds för närvarande i Regeringskansliet. Frågor om miljöbalken behandlas i riksdagen av miljö- och jordbruksutskottet.

Översyn av förhållandet mellan vindkraft och militära flygplatser

Med anledning av vad som sägs i motion 2010/11:N320 (S) om Försvarsmaktens roll i samband med vindkraftsutbyggnad kan nämnas att regeringen i början av januari 2011 uppdrog åt Totalförsvarets forskningsinstitut att göra en internationell jämförelse gällande vindkraft och militära flygplatser. I uppdraget ingår bl.a. att belysa förhållandet mellan det civila och det militära flygets verksamhetsförutsättningar i Sverige i relation till vindkraftsutbyggnad. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2011.

Utveckling och reformering av elcertifikatssystemet

Senare under våren 2011 har regeringen för avsikt att presentera en proposition med förslag om en utveckling och reformering av elcertifikatssystemet. Inriktningen är bl.a. att etablera en gemensam marknad för elcertifikat med Norge från den 1 januari 2012. Den slutgiltiga utformningen av en gemensam elcertifikatsmarknad med Norge väntas påverka vilken förnybar elproduktion – inklusive vindkraft – som bedöms tillkomma och var den byggs.

Utskottets ställningstagande

EU och Sverige har höga ambitioner när det gäller att ställa om energisystemet i en mer hållbar riktning. För svensk del är en viktig pusselbit i det arbetet att bredda utbudet av förnybar elproduktion. Den i dagsläget dominerande produktionsresursen, vattenkraften, ska bl.a. kompletteras med ökad kraftvärmeproduktion och utbyggnad av vindkraften.

Under de senaste åren har det tillståndssystem som kringgärdar etableringen av vindkraftverk reformerats. Energimyndigheten har framfört synpunkter på reformens effekter och föreslagit vissa förändringar. Förslagen bereds i nuläget inom Regeringskansliet. Det pågår dessutom en utredning som har till uppgift att klargöra relationen mellan vindkraftsetableringar och militära flygplatser. En översyn av möjligheterna till vindkraftsetableringar i Natura 2000-områden genomförs också för närvarande. Utskottet ser positivt på utrednings- och beredningsarbete som syftar till att främja ett effektivt utnyttjande av den svenska vindkraftspotentialen – inklusive den havsbaserade – samtidigt som väl genomtänkta avvägningar görs mot andra angelägna samhällsintressen.

När det gäller motionsönskemålen om ett långsiktigt stöd till vindkraftsutbyggnad till havs har utskottet ingen annan uppfattning än den som har redovisats vid flera tidigare tillfällen, dvs. att utbyggnaden av förnybar energiproduktion i första hand ska stimuleras med hjälp av generella ekonomiska styrmedel. I Sverige är det då främst elcertifikatssystemet som åsytas. Förändringar av elcertifikatssystemet, som bl.a. innefattar en gemensam marknad med Norge, övervägs för närvarande. Den slutliga utformningen av systemet kan påverka förutsättningarna för investeringar i havsbaserad vindkraft. Noterbart i sammanhanget är också att Energimyndigheten så sent som 2009 presenterade en rapport om olika styrmedel för havsbaserad vindkraft. Studien borde kunna anses tillgodose önskemålen i de här aktuella motionerna om en utredning.

Med det anförda avstyrks samtliga motioner i avsnittet i berörda delar.

Vattenkraft

Utskottets förslag i korthet

Motionsyrkanden som på olika sätt gäller vattenkraftens konsekvenser och roll i det svenska energisystemet avslås av riksdagen. Utskottet hänvisar bl.a. till vattenkraftens betydelse som förnybar energikälla, pågående beredning av förslag från Miljöprocessutredningen och till genomförandet av det s.k. Vattendirektivet i Sverige

Jämför reservationerna 2 (S) och 3 (MP, V).

Motionerna

Den småskaliga vattenkraften genererar i dag 4,3 TWh el per år i Sverige, slås det fast i motion 2010/11:N242 (S). Länsstyrelsen i Jönköpings län lade i september 2010 tillsammans med Svensk Vattenkraftförening fram en rapport om den småskaliga vattenkraften i Jönköpings län. Motionären hävdar att det finns stora utvecklingsmöjligheter i oanvända eller delvis använda små vattenkraftverk och menar att studier av detta slag även bör

genomföras i övriga delar av landet. Regeringen bör också arbeta fram hållbara stimulanser och villkor för att småskalig vattenkraft ska bli en framgångsfaktor i kampen mot koldioxidutsläppen.

Vattenkraften är ryggraden i svensk elproduktion och utgör ungefär hälften av all den el vi konsumerar, konstateras det i motion 2010/11:N238 (M). Ambitionen bör, enligt motionären, vara att öka produktionen av vattenkraft, främst genom effektivisering av redan befintliga anläggningar. En sådan effektivisering skulle kunna tillföra upp till 5 TWh, vilket är en betydande del av den svenska elproduktionen.

I motion 2010/11:N411 (M) framförs önskemål om att vattenkraftsägarna bör uppmuntras att verka för att mildra de negativa miljöeffekter som uppstår av vattenkraftverket.

Elcertifikaten för småskalig vattenkraft har inneburit ett starkt ökat tryck på utbyggnad av oreglerade vatten, sägs det i motion 2010/11:N204 (MP). Riksdagen bör genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att snarast agera för att hindra fortsatt exploatering av orörda levande älvsträckor, bl.a. genom att använda de verktyg som föreslås i motionen. Enligt motionärerna kan regeringen exempelvis uttala sin uppfattning om villkoren för energiproduktion för att på så vis ge domstolar och exploatörer ledning. Regeringen skulle tydligt kunna deklarera att export av förnybar energi är positivt så länge det inte sker på bekostnad av den biologiska mångfalden. Vidare anser motionärerna att regeringen ska fatta beslut om att snabbt avveckla systemet med elcertifikat till småskalig vattenkraft. Teknikupphandling är en annan möjlighet som bör utnyttjas.

Den småskaliga vattenkraften har en viktig roll i dagens moderna energisystem, framhålls det i motion 2010/11:N434 (C). Motionärerna refererar till den sammanställning av befintliga dammar och deras energipotential som Länsstyrelsen i Jönköpings län och Svensk Vattenkraftförening har gjort i Jönköpings län. De menar att en motsvarande inventering även bör genomföras nationellt.

Vissa kompletterande uppgifter

Vattenkraftsproduktionen i Sverige

Vattenkraftsproduktionen är beroende av mängden nederbörd under året. Under 2009 producerades 66 TWh el från vattenkraft, vilket kan jämföras med den genomsnittliga årliga produktionen av vattenkraft som har beräknats till 67,5 TWh. Vattenkraftselen svarar för ca 45 % av den totala elproduktionen i Sverige.

Ett omfattande förnyelsearbete pågår i många befintliga vattenkraftanläggningar. Utvecklingstakten är emellertid långsam då tekniken är mogen. Enligt Energimyndighetens senaste långsiktsprognos (2008) kan effekthöjningar i befintlig storskalig vattenkraft innebära att 0,5 TWh ny vattenkraft tillkommer under perioden, vilket innebär en genomsnittlig årlig produk-

tion på ca 68 TWh 2020. I prognosen antas potentialen för ny småskalig vattenkraft vara mycket begränsad. En ny långsiktsprognois kommer att publiceras under våren 2011.

Regeringens syn på vattenkraftens roll

I budgetpropositionen för 2011 understryker regeringen att vattenkraft är en mycket värdefull tillgång för produktion av förnybar el och spelar en central roll i Sveriges elförsörjning och för att nå EU-målet om förnybar energi till 2020. Den har dessutom viktiga egenskaper då den, till skillnad från annan elproduktion, många gånger är både lagrings- och reglerbar. Detta är mycket viktiga egenskaper, inte minst då en allt större mängd el i framtiden väntas komma från vindkraft. Det är därför angeläget att främja en god produktionskapacitet i vattenkraftverken.

Regeringen konstaterar att vattenkraften även i framtiden kommer att spela en central roll för Sveriges elförsörjning. Att upprätthålla hög vattenkraftsproduktion samtidigt som miljö kvalitetsmål och ingångna gemenskapsrättsliga åtaganden uppfylls är en viktig del i arbetet med att motverka klimatförändringar och en nödvändig förutsättning för att uppnå de mål för förnybar energi som ställts upp inom EU. Nationalälvarna, och övriga i miljöbalken angivna älvsträckor, ska fortsatt skyddas från utbyggnad.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2010 tog riksdagen ställning till en motion snarlik den här aktuella motionen om bevarande av orörda älvsträckor (bet. 2009/10:NU16). I sitt ställningstagande betonade utskottet värdet av att ta till vara de möjligheter som finns att effektivisera befintliga vattenkraftverk och att bygga ut sådan vattenkraft som ingår i elcertifikatssystemet. Samtidigt underströk utskottet att de fyra utbyggda älvarna och andra skyddade vattenområden i miljöbalken ska bevaras samt att all eventuell utbyggnad av vattenkraften naturligtvis ska prövas enligt gällande lagar. Enligt utskottets mening bör den småskaliga vattenkraften inte undantas från systemet med elcertifikat. En av grundprinciperna i elcertifikatssystemet är att olika förnybara energikällor ska konkurrera med varandra så att den mest kostnadseffektiva elproduktionen byggs först. Utskottet ansåg att det saknades skäl för att föreslå ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör agera för att hindra exploatering av orörda älvsträckor. Andra uppfattningar redovisades i en reservation (V, MP).

Miljöprocessutredningen om vattenkraft

I december 2007 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till Miljöprocessutredningen (dir. 2007:184) som bl.a. omfattar vattenkraften. Utredaren hade i uppgift att utreda vilka bestämmelser i miljöbalken som påverkar produktionskapaciteten för vattenkraften och utreda behovet och lämpligheten av att ändra dessa bestämmelser för att främja en hög produktionskapa-

citet i vattenkraften. I maj 2009 presenterade Miljöprocessutredningen delbetänkandet Vattenverksamhet (SOU 2009:42) där ovannämnda frågor behandlas. Utredningen föreslog bl.a. att miljöbalkens regler om vattenverksamheter och miljöfarliga verksamheter ska närma sig varandra. I syfte att underlätta omprövningar av tillstånd till vattenverksamheter föreslås att verksamhetsutövarna ska ges ett större ansvar för kunskapsuppbyggnad och för att ta fram prövningsunderlag. Detta sker bl.a. genom att vattenkraftverk och vattenregleringsföretag ska lämna en årlig miljörapport. Den som bedriver vattenverksamhet ska vara skyldig att ta fram det underlag som krävs vid en omprövning. Vidare föreslås att länsstyrelserna ska genomföra en inventering av vattenverksamheter och tillsammans med Kammarkollegiet bedöma i vilken ordning omprövningar bör bedrivas. Arbetet ska samordnas med pågående arbeten inom vattenförvaltningen. Ett annat förslag var att Energimyndigheten ska ges i uppdrag att utse vilka vattendrag som är av riksintresse för produktion av förnybar energi. Bland de frågor som utredningen ansåg bör utredas vidare fanns frågan om behovet av ytterligare skydd för befintlig vattenkraft mot åtgärder som minskar elproduktionen.

Av budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 18 s. 35) framgår att förslagen i det ovan refererade betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Vattenkraftens miljöaspekter

Miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag innebär bl.a. att sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och att deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Utbyggnad av vattenkraft påverkar ekosystemen kring älvarna, och kraftstationer kan hindra fiskarnas vandring.

”Vattenkraft – miljöeffekter, åtgärder och kostnader i nu reglerade vatten” är ett samarbete mellan Energimyndigheten, Fiskeriverket, Naturvårdsverket och Elforsk. Det syftar till att ta fram underlag för socialt och ekonomiskt försvarbara miljöförbättrande åtgärder inom vattenkraften. Inom ramen för den tredje programetappen bedrivs bl.a. ett projekt som ska utveckla verktyg för att beskriva samhällsekonomiska effekter av åtgärder som förbättrar miljön i reglerade vatten.

Vattendirektivets genomförande i Sverige

Vattenkraftens miljöaspekter ges också ökad uppmärksamhet genom införandet av EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG). Det s.k. vattendirektivet är ett verktyg för att förbättra den svenska vattenkvaliteten, utifrån krav som ställs i hela EU. Direktivet ställer krav på att förbättringar görs av verksamheter, bl.a. genom att återställa utträtade och fysiskt påverkade vattendrag.

Vattenmyndigheterna vid fem länsstyrelser har utvecklat åtgärdsprogram för att genomföra vattendirektivet i Sverige. Syftet är att sätta i gång åtgärder för att nå målet god vattenstatus, i ett första steg till 2015 men i alla

vatten 2027. I vattenmyndigheternas åtgärdsprogram har Kammarkollegiet fått i uppgift att efter samråd med Naturvårdsverket, Fiskeriverket och länsstyrelserna ta fram underlag och strategier med syfte att åtgärda vandringshinder, regleringar, vattenhushållningsfrågor och andra fysiska ingrepp som påverkar vattenförekomster så att de inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god ekologisk potential. Kammarkollegiet ska årligen, med början 2011, rapportera till vattenmyndigheterna hur arbetet med att genomföra uppdraget framskrider.

En särskild nationell vattensamordnare (före riksdagsledamoten Håkan Larsson) har i uppgift att föra dialog om direktivet och underlätta samspelet mellan myndigheter, kommuner, näringsliv och andra aktörer på central, regional och lokal nivå.

Svensk Energi utreder ny svensk vattenkraft

Sedan den 1 mars 2010 har f.d. generaldirektören vid Energimyndigheten Thomas Korsfeldt i uppdrag av kraft- och elbolagens branschförening Svensk Energi att utreda hur vattenkraften bör utvecklas framöver. Utredaren ska föreslå åtgärder för att värna vattenkraftens nuvarande produktions- och reglerförmåga och för att möjliggöra en framtida utveckling av vattenkraften. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2011.

Utskottets ställningstagande

Tack vare de goda förutsättningarna för produktion av vattenkraft i vårt land har Sverige en mycket gynnsam position när det gäller förnybar energi. Vattenkraften har också en viktig roll som reglerresurs till vindkraften. Utskottet sluter upp bakom regeringens uppfattning att vattenkraften även i framtiden kommer att spela en central roll för Sveriges elförsörjning.

När det gäller den småskaliga vattenkraftens roll vill utskottet erinra om sin tidigare uppfattning att de möjligheter som finns att effektivisera befintliga vattenkraftverk och att bygga ut sådan vattenkraft som ingår i elcertifikatssystemet tillvaratas, inklusive viss småskalig vattenkraft. Elcertifikatssystemet vilar bl.a. på den grundläggande principen att olika förnybara energikällor ska konkurrera med varandra så att den mest kostnadseffektiva elproduktionen byggs först.

I några motioner lyfts vattenkraftsproduktionens miljöeffekter fram. Vattenkraftens stora betydelse för energiförsörjningen får, enligt utskottets uppfattning, inte överskugga betydelsen av att relevanta miljömål beaktas. Gällande bestämmelser till gagn för skyddet av arter och livsmiljöer får inte åsidosättas i samband med utbyggnad av nya vattenkraftsanläggningar eller när befintliga anläggningar moderniseras. Med tanke på behovet av en säker energitillgång och med hänsyn till vattenkraftens nuvarande och framtida roll som reglerkraft, är det viktigt att effektuttaget från vattenkraften bibehålls och utvecklas, samtidigt som hänsyn tas till den biologiska mångfalden. Utskottet vill också påminna om att Miljöprocessutredningens

förslag på detta område är under fortsatt beredning i Regeringskansliet. Vidare pågår för närvarande genomförandet av EU:s s.k. vattendirektiv i Sverige. Inom ramen för detta arbete har Kammarkollegiet i uppdrag att ta fram underlag och strategier med syfte att åtgärda vandringshinder, regleringar, vattenhushållningsfrågor och andra fysiska ingrepp som påverkar vattenförekomster så att de inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god ekologisk potential.

Avslutningsvis noterar utskottet att branschorganisationen Svensk Energi för närvarande genomför en utredning av hur vattenkraften bör utvecklas framöver.

Sammantaget gör utskottet bedömningen att det inte finns skäl för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av de här aktuella motionsyrkandena. Motionerna avstyrks i berörda delar.

Värmemarknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fjärrvärme och användning av industriell spillvärme. Utskottet hänvisar till pågående berednings- och utredningsarbete.

Motionerna

Fjärrvärme är ett s.k. naturligt monopol, påpekas det i motion 2010/11:N244 (S). På områden med naturliga monopol råder i allmänhet en prisreglering från samhällets sida. På fjärrvärmeområdet är prissättningen dock fri. Motionären anser att kontrollen av fjärrvärmeleverantörernas prissättning måste förbättras och att ansvaret för detta bör ligga på regeringen.

I motion 2010/11:N257 (M) konstateras att fjärrvärmemarknaden omsätter 30 miljarder kronor årligen samtidigt som den svenska kärnkraften endast används för elproduktion. Öppnare fjärrvärmenät kommer, enligt motionärerna, sannolikt att göra att mer industriell restvärme tas till vara. De anser att förbudet mot att nyttja spillvärmen från kärnkraftverk bör hävas. Vidare anser de att det bästa sättet att höja effektiviteten i sektorn för bostadsuppvärmning är att ta till vara spillvärmen från kärnkraftverken och använda den till fjärrvärme.

Kärnkraften är en viktig del av den svenska energiförsörjningen, framhålls i motion 2010/11:N296 (M). Samtidigt är kärnkraftverkens spillvatten en outnyttjad energiresurs. I stället för att bara släppas ut i havet skulle detta varma vatten kunna utnyttjas för fjärrvärme eller omvandlas till någon annan energiform.

Vissa kompletterande uppgifter

Värmemarknadspolitikens mål

Av budgetpropositionen för 2011 framgår att målet för värmemarknadspolitiken är att genom ökad genomlysning stimulera till konkurrens och högre effektivitet. Insatserna inom värmemarknadsområdet har främst varit inriktade på att öka genomlysningen av värmemarknaderna. Energimarknadsinspektionen har tillsammans med Energimyndigheten regeringens uppdrag att årligen redovisa utvecklingen på värmemarknaden med avseende på priser, konkurrensförhållanden och miljöpåverkan. Den senaste rapporten presenterades i juni 2010.

Tidigare riksdagsbehandling

Hösten 2009 behandlade näringsutskottet motioner om fjärrvärme liknande de nu aktuella (bet. 2009/10:NU3). Utskottet ansåg det vara positivt att regeringen – inte minst mot bakgrund av den kritik som utskottet våren 2009 riktade mot den tidsmässiga hanteringen av denna utredning – nu hade tillsatt en utredare av frågan om s.k. tredjepartstillträde (se vidare nedan). När det gäller frågan om prisreglering påminde utskottet om att det i samband med inrättandet av fjärrvärmelagen (2008:263) hade påpekats att effekterna av ett möjligt inrättande av tredjepartstillträde bör granskas närmare innan ett eventuellt förslag om statlig prisprövning läggs fram. Vidare erinrade utskottet om att Energimarknadsinspektionen i en rapport om särredovisning av fjärrvärmeverksamhet hade förordat att frågan om prisreglering utreds först efter det att utredningen om tredjepartstillträde har avslutats. Utskottet såg därför inget skäl för riksdagen att tillmötesgå kraven om riksdagsuttalanden.

Utredning om fjärrvärmeprissättning

I början av november 2009 presenterade Energimarknadsinspektionen en rapport om särredovisning av fjärrvärmeverksamhet (EI R2009:11). I rapporten framhålls att det enda rimliga sättet att komma till rätta med risken att fjärrvärmekunderna tvingas betala oskäligen höga priser är genom en oberoende granskning av priserna på fjärrvärme. Myndigheten anser att det bör utredas hur en ändamålsenlig och effektiv prisreglering av fjärrvärmerna ska se ut. Arbetet bör ta sin utgångspunkt i fjärrvärmens specifika förutsättningar och i resultatet av utredningen om tredjepartstillträde. Utredningen om prisreglering bör därmed påbörjas först efter det att utredningen om tredjepartstillträde har avslutats, anser Energimarknadsinspektionen.

Av budgetpropositionen för 2011 framgår att rapporten är under fortsatt beredning i Regeringskansliet.

Utredning om faktisk förbrukning av fjärrvärme

I augusti 2009 uppdrog regeringen åt Energimarknadsinspektionen att lämna förslag till regler om fakturering efter faktisk förbrukning och om mätperiodens längd avseende fjärrvärme. Uppdraget redovisades i mars 2010. Energimarknadsinspektionen föreslår att det införs ett krav i fjärrvärmelagen om att samtliga kunder ska få sin fjärrvärmeförbrukning avläst minst en gång per månad fr.o.m. den 1 januari 2016. Rapporten har remissbehandlats och enligt regeringens propositionsförteckning kommer en proposition baserad på detta underlag att lämnas till riksdagen i februari 2011.

Pågående utredning om tredjepartstillträde

I januari 2009 beslutade regeringen om direktiv till en särskild utredare (Peter Nygårds) som ska analysera förutsättningarna för att införa ett lagstadgat tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten och därigenom skapa förutsättningar för konkurrens på fjärrvärmemarknaderna (dir. 2009:5).

Syftet med att närmare utreda frågor om en lagstadgad rätt till tredjepartstillträde är att ytterligare stärka fjärrvärmekundernas ställning samt att åstadkomma en effektivare värmemarknad med lägre fjärrvärmepriser och en förbättrad miljö. Utredaren ska belysa för- och nackdelar samt göra en bedömning av förutsättningarna för ett lagstadgat tredjepartstillträde. Han ska också föreslå ett regelverk för tredjepartstillträde och vid behov lämna förslag till finansiering.

Med anledning av att frågor om spillvärme tas upp i några av de här aktuella motionerna bör det noteras att det i utredningsdirektiven slås fast att ett införande av tredjepartstillträde i fjärrvärmenäten skulle kunna innebära att spillvärmeleverantörer kan sälja värme direkt till konsumenten genom att få tillträde till nätet för själva distributionen. I utredarens uppdrag ingår att särskilt undersöka vilka möjligheter spillvärmeleverantörer i dag har att få tillträde till fjärrvärmenäten i olika delar av landet. Utredaren ska även analysera effekterna av att fjärrvärmenät ytterligare integreras mellan närbelägna tätorter när det gäller möjligheterna att utnyttja spillvärme eller öka värmeunderlaget för kraftvärmeproduktion.

Regeringen har vid två tillfällen beslutat om förlängd tid för utredningen (dir. 2010:10 och 2010:126) och nu gäller att uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2011.

Fjärrvärmenämndens roll

I sammanhanget bör även erinras om Fjärrvärmenämndens roll. Fjärrvärmenämnden har till uppgift att vara en medlingsfunktion vid förhandlingar mellan fjärrvärmeföretag och fjärrvärmekunder om villkor för fjärrvärme enligt fjärrvärmelagen. Nämnden ska även medla vid förhandlingar mellan fjärrvärmeföretag och de som vill få tillträde till fjärrvärmeledningar. Fjärrvärmenämnden inrättades formellt den 1 juli 2008 och är en självständig organisatorisk enhet inom Energimyndigheten.

Fjärrvärmenämnden har hittills medlat i ett trettiotal ärenden. I ungefär hälften av dessa har parterna nått en överenskommelse. Flertalet medlingsärenden har gällt prisvillkor för fjärrvärme.

Industriell spillvärme

Industriell spillvärme kan definieras som restvärme från en industriell process som inte används inom industrin. Prima industriell spillvärme har tillräckligt hög temperatur för att kunna levereras direkt ut på fjärrvärmenätet. Sekundär spillvärme har lägre temperatur som måste höjas – t.ex. med hjälp av en värmepump – innan den kan distribueras på fjärrvärmenätet.

Enligt branschorganisationen Svensk Fjärrvärmes webbplats ingår spillvärme i energitillförseln till ett sextiotal fjärrvärmenät. År 2008 utgjorde den industriella spillvärmens ca 7 % av energitillförseln till fjärrvärmeproduktion i Sverige. Användandet av industriell spillvärme i fjärrvärmenäten ökar dessutom.

År 2008 presenterade Energimyndigheten en förstudie om industriell spillvärme (Styrmedel för industriell spillvärme, ER 2008:15). Av förstudien framgår att det bedöms som allmänt resurseffektivt att använda spillvärme för fjärrvärme då det kan spara primärenergi för fjärrvärmebolagen. Samtidigt konstateras det att deponiförbud, deponiskatter för avfall samt elcertifikat för bi kraftvärme har ökat lönsamheten för avfallsförbränning och bi bränsleeldade kraftvärmeverk, som i sin tur utgör konkurrenter till omhändertagandet av industriell spillvärme.

Energimyndigheten ansåg att de bedömningar som finns av potentialen på spillvärmeområdet är ganska översiktliga och att det finns behov av att öka kunskapen på området för att på så sätt bidra till ett ökat utnyttjande av industriell spillvärme.

Enligt uppgift från Energimyndigheten pågår för närvarande ett arbete med att ta fram en handlingsplan för hur myndigheten ska arbeta vidare med de frågor som behandlades i den ovan refererade förstudien. Handlingsplanen kommer att presenteras senare under våren 2011.

Analys av utvecklingen på fjärrvärmemarknaden

Av Energimarknadsinspektionens regleringsbrev för 2011 framgår att myndigheten, tillsammans med Energimyndigheten, ska analysera utvecklingen på fjärrvärmemarknaden i relation till konkurrerande alternativ på värmemarknaden med avseende på priser, konkurrens och miljö. Effekterna av stödsystemen för konvertering av olika uppvärmningssystem ska också bedömas. Resultatet ska redovisas till Näringsdepartementet senast den 30 juni 2011.

Användning av spillvärmevatten från kärnkraftverk

Flödet av kylvatten vid ett kärnkraftverk är stort, och frågan om att utnyttja spillvärmerna har diskuterats och utretts vid åtskilliga tillfällen. I motion 2010/11:N257 (M) sägs att förbudet mot att använda spillvärmevatten från kärnkraftverk bör hävas. Enligt uppgift från flera källor, däribland tjänstemän på Näringsdepartementet, existerar inte något sådant förbud.

I dagsläget utnyttjas spillvärmerna från de svenska kärnkraftverken främst till uppvärmning av anläggningarnas egna byggnader. Rent tekniskt går det att använda spillvärmerna till fjärrvärme, men kostnaderna har hittills visat sig vara för höga. Detta beror på att kärnkraftverken inte är konstruerade som kraftvärmeverk och att de inte ligger särskilt nära större orter.

För närvarande pågår dock diskussioner om att utnyttja avtappnings- och spillvärme från reaktor 3 i kärnkraftverket i Oskarshamn (O3). Ägaren OKG (dotterbolag till Eon) har ambitionen att, tillsammans med Oskarshamn Energi, leverera fjärrvärme via nät till hushåll i Oskarshamn. Byggnationen av en nära 25 km lång fjärrvärmeledning, som årligen ska leverera mer än 150 GWh värme, är tänkt att starta under 2011.

Utskottets ställningstagande

Situationen på fjärrvärmemarknaden har under en lång rad år genererat motionsförslag som på olika sätt har varit inriktade på det naturliga fjärrvärmemonopolets utformning och tillkortakommanden. Yrkanden om förstärkt priskontroll, möjligheter till s.k. tredjepartstillträde och bättre utnyttjande av industriell spillvärme har vid ett flertal tillfällen behandlats av utskottet.

Av redovisningen ovan framgår att flera av de frågor som tas upp i de här aktuella motionerna är föremål för pågående utredningsarbete eller beredning i Regeringskansliet. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte är motiverat för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av motionerna. Motionerna avstyrks i berörda delar.

Biogas

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till pågående beredning i Regeringskansliet av ett förslag om en nationell biogasstrategi avslår riksdagen motioner om olika biogasfrågor.

Jämför reservation 4 (S, MP, V).

Motionerna

I Sverige återvinns ca 96 % av allt hushållsavfall, konstateras det i motion 2010/11:N321 (S). Mängden onödigt matavfall från svenska hushåll beräknas till 900 000 ton per år, och svenska matvarubutiker kastar mer än 100 000 ton mat årligen. Motionären vill att det tas fram en nationell biogasstrategi för att ta till vara på det organiska avfallet och öka produktionen och distributionen av biogas.

I motion 2010/11:N367 (S) konstateras det att biogas är det mest miljövänliga och energieffektiva biobränslet och att biogaspotentialen är stor i Skåne. Motionärerna uppmanar regeringen att se över möjligheterna att avsätta resurser och se till att styrmedel och skatter verkligen gynnar utvecklingen i alla led. Vidare vill de att ett nationellt mål sätts för biogasen, att satsningar på biogasinфраstruktur prioriteras, att demonstrationsanläggningar för småskalig biogasteknik utvecklas samt att ytterligare forskning om biogas genomförs.

Sverige har höga ambitioner när det gäller utbyggnad av biogasproduktion och infrastruktur för biogas liksom även när det gäller användning av biogas, framhålls det i motion 2010/11:N235 (M). Motionären menar dock att det inte alltid är tydligt hur ansvaret för planering, utbyggnad och olika kostnader ska fördelas. Regeringen bör därför överväga att ta fram en tydlig strategi för vem som har ansvaret för utbyggnaden av infrastrukturen för biogas.

Biogas förutspås bli en viktig energiform i framtiden, slås det fast i motion 2010/11:N398 (MP). Enligt motionärerna är en ökning av produktionen väsentlig för omställningen från ett fossilberoende samhälle. Inte minst kan biogas vara viktig för framtidens transporter. Motionärerna anser att det krävs en helhetsstrategi med mål och åtgärder för att de konkreta förändringarna ska komma till stånd. Genom ett ambitiöst biogas mål kan politiska beslutsfattare markera sin tilltro till biogasens nytta för såväl klimat som transporter. Energimyndigheten bör få i uppdrag att i samarbete med Trafikverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket se till att hela biogaskedjan fungerar så att målet nås.

Motionärerna vill även se över möjligheterna för Verket för innovationssystem (Vinnova) att medfinansiera utvecklingsprojekt och demomodeller för biogasdrivna vägfordon och fartyg samt för konverteringsteknik. För att samarbetet mellan näringslivet och de tekniska högskolorna samt andra lärosäten ska fungera optimalt behövs samfinansierade demoprojekt. De medel som finns i Fouriertransform AB (statens riskkapitalbolag för fordonsindustrin) skulle kunna användas för detta ändamål.

Motionärerna pekar vidare på att våra matrester kan omvandlas till biogas och biogödsel. De anser att kommunerna har en nyckelroll i utvecklingen av slutna kretslopp. De måste fortsatt ha goda planeringsförutsättningar för att kunna skapa anläggningar som behandlar bioavfall.

Biogasen är ett viktigt bidrag för att lyckas med en god klimat- och miljöpolitik i hela landet, sägs det i motion 2010/11:N430 (C). Motionären menar dock att för att lantbrukare, kommuner och företag ska kunna satsa ordentligt på biogasproduktion, uppgradering och gastankstationer krävs långsiktighet. Regeringen bör ge Energimyndigheten i uppdrag att tillsammans med Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Trafikverket ta fram ett förslag till ett nationellt planeringsmål för biogasens utveckling.

Motionären framhåller också att för att öka andelen förnybara drivmedel till 2020 och få en fossiloberoende fordonsflotta 2030 krävs en rad initiativ och styrmedel. Sverige behöver stimulera utvecklingen av förnybara drivmedel och erbjuda en mångfald av alternativ. Ett av de för miljön bästa drivmedelsalternativen är biogas. Staten bör, enligt motionären, understödja hela kedjan från produktion av biogas och biogödsel till inköp av nya miljöfordon och iordningställandet av en infrastruktur för att tanka miljövänligare bränslen. Vi i Sverige kan på så sätt arbeta för våra ambitiösa klimatmål samtidigt som vi värnar vår ekonomi, lantbruket och ny grön sysselsättning, heter det i motionen.

För att vi bättre ska kunna utnyttja biogasen krävs det att hela kedjan med produktion, uppgradering till fordonsdrivmedel, distribution och fordon fungerar, framhålls det i motion 2010/11:N369 (V). Motionärerna vill ge Energimyndigheten ett huvudansvar för att i samarbete med Trafikverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket ta fram en nationell biogasstrategi för att öka andelen biogas av fordonsdrivmedlen.

Vissa kompletterande uppgifter

Biogas i Sverige

I Sverige produceras biogas främst från inhemska råvaror som avfall eller slam från avloppsreningsverk. År 2008 var drygt 220 biogasproducerande anläggningar i drift, och totalt producerades 1,4 TWh biogas i Sverige. Under 2009 uppgick försäljningen av biogas till knappt en halv procent av den totala drivmedelsförbrukningen.

Tidigare riksdagsbehandling

Ett antal motioner om biogas behandlades hösten 2009 i samband med utskottets beredning av budgetpropositionen för 2010 (bet. 2009/10:NU3). Utskottet underströk – i likhet med vad som anfördes i de då aktuella motionerna – att biogas kan spela en viktig roll i det svenska energisystemet, inte minst på lokal och regional nivå. Vidare hänvisade utskottet till regeringens kommande ställningstagande till Energimyndighetens förslag till handlingsplan för förnybar energi, vilken skulle innehålla en särskild redogörelse för biogas, samt till Energimyndighetens uppdrag att utveckla en sektorsövergripande biogasstrategi. Utskottet såg därför ingen grund att ompröva sin tidigare ståndpunkt med anledning av de motioner som var aktuella vid den tidpunkten.

Förslag till en biogasstrategi

Också i budgetpropositionen för 2011 konstateras att biogas kan spela en viktig roll i det svenska energisystemet, framför allt lokalt och regionalt. Den lovande utveckling av biogas för fordon som inletts i Sverige de senaste 10 åren bör, enligt regeringen, därför stimuleras även fortsättningsvis.

I juli 2009 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att i samråd med Statens jordbruksverk och Naturvårdsverket utveckla en sektorsövergripande långsiktig strategi och föreslå åtgärder som på kort och lång sikt bidrar till ökad användning av biogas. I augusti 2010 presenterade de tre myndigheterna ett förslag på en sådan tvärsektoriell strategi, innehållande 40 konkreta förslag och prioriteringar för att stärka biogasens konkurrenskraft. I förslaget noteras det bl.a. att en ökad biogasanvändning är ett medel för att kostnadseffektivt nå upp till gällande politiska mål. Av budgetpropositionen för 2011 framgår att regeringen bereder förslagen. Mer konkret innebär detta bl.a. att förslaget till biogasstrategi har skickats ut på en bred remiss (ca 100 remissinstanser) där slutdatum för svar är satt till den 4 april 2011. Regeringen har inte för avsikt att ta ställning till strategiförslaget förrän remissrundan är avslutad.

Stöd till biogasproduktion

I oktober 2009 fattade regeringen beslut om ett särskilt stöd till biogas. Stödet syftar till att sprida redan framtagen teknik som ännu inte är konkurrenskraftig på marknaden, och det ska gå till projekt som bidrar till ökad produktion, distribution och användning av biogas och andra förnybara gaser. Stödet regleras genom förordningen (2009:938) om statligt stöd till åtgärder för produktion, distribution och användning av biogas och andra förnybara gaser. Stöd lämnas med högst 45 % av de stödberättigande kostnaderna, och det får högst uppgå till 25 miljoner kronor per projekt. För ändamålet avsätter regeringen 50 miljoner kronor per år under perioden 2009–2011.

I augusti 2010 beslutade Energimyndigheten att elva projekt får del av investeringsstöd på drygt 100 miljoner kronor. Den första utlysningen kom under hösten 2009 och omfattade ca 100 miljoner kronor. Ytterligare en utlysning löper under perioden januari–mars 2011.

Utöver det nyss beskrivna biogasstödet stöder Energimyndigheten även forskning om biogas. I december 2010 godkände EU-kommissionen efter statsstödsprövning att det s.k. Gobigas-projektet beviljas ett ekonomiskt stöd av Energimyndigheten på 222 miljoner kronor. Gobigas-projektet är en satsning på biogasproduktion genom termisk förgasning av biobränsle och spill från skogsbruket. Projektet drivs i samarbete mellan Göteborg Energi och Eon.

Inom ramen för Landsbygdsprogrammet 2007–2013 ges investeringsstöd för biogasproduktion. Av budgetpropositionen för 2011 framgår att regeringen har beslutat att förstärka möjligheterna att ge stöd till investeringar

kopplade till biogasproduktion på totalt 200 miljoner kronor under perioden 2009–2013. Ytterligare medel har gjorts tillgängliga för perioden 2010–2013.

I budgetpropositionen omnämns stöd till biogassatsningar också i samband med uttalanden om kommersialisering och spridning av ny energiteknik. Regeringen konstaterar att utveckling, kommersialisering och spridning av ny teknik är en viktig del i arbetet med att förverkliga regeringens ambitioner inom klimat- och energipolitiken. Det är därför angeläget att stimulera användning av energitekniker som är gynnsamma i ett klimatperspektiv men som ännu inte är kommersiellt konkurrenskraftiga i jämförelse med tekniker som redan är etablerade på marknaden. Biogas omnämns som ett tydligt exempel på en sådan teknik. Det erinras vidare om att regeringen har avsatt totalt 875 miljoner kronor under perioden 2009–2011 för demonstration och kommersialisering av ny energiteknik.

Ändrade regler för beskattning av biogas

För att underlätta en övergång till en högre andel biogas i energisystemet har reglerna för beskattning av biogas och andra gasformiga bränslen som levereras i rörledning ändrats fr.o.m. den 1 januari 2011. Biogas har tidigare varit skattebefriad med stöd av artikel 16 i energiskattedirektivet. Med de nya skattereglerna kommer skattefriheten även att följa gasen till kunden, genom avtal mellan kunden och leverantören av biogasen till naturgasnätet.

Utskottets ställningstagande

Fossilbränsleanvändningen inom transportsektorn är omfattande, och det är en betydande utmaning att bryta beroendet av petroleumbaserade drivmedel. I Sverige sätts en allt starkare tilltro till biogas som alternativt drivmedel. Mot den bakgrunden välkomnar utskottet den nationella sektorsövergripande biogasstrategi som Energimyndigheten har tagit fram på regeringens uppdrag. Inom ramen för strategin föreslås åtgärder som syftar till att på kort och lång sikt bidra till en ökad biogasanvändning. Flera av de frågor som tas upp i de här aktuella motionerna berörs i strategin. Strategin remissbehandlas för närvarande, och därefter vidtar sedvanlig beredning av förslagen inom Regeringskansliet. Utskottet ser ingen anledning för riksdagen att föregripa detta beredningsarbete. Samtliga motioner i avsnittet avstyrks i berörda delar.

Vissa övriga energifrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om diverse energipolitiska frågor samt sådana energipolitiska yrkanden som är inriktade på regionala eller lokala satsningar.

Jämför reservation 5 (MP).

Inledning

I detta avsnitt behandlas dels motioner om vissa övriga energifrågor, dels energipolitiska motioner som har en lokal eller regional prägel.

Motionerna

Motioner om vissa övriga energifrågor

För att vi ska kunna ställa om energisystemet till att bli mer hållbart behöver nya metoder prövas, sägs det i motion 2010/11:N231 (S). Problemet är att bankerna ser stora ekonomiska risker med dessa projekt och därför är ovilliga att låna ut pengar. Motionären anser att det därför behövs någon form av statligt engagemang, exempelvis i form av lånegarantier, för att storskaliga investeringar i alternativ energi ska bli verklighet.

I motion 2010/11:N272 (S) konstateras det att många elektriska apparater har en standbyfunktion som innebär att de drar ström även när de inte är fullt aktiverade. Vidare noteras det att det finns ett beslut från EU om att strömförbrukningen i standbylägen ska begränsas. Motionärerna anser att beslutet om begränsning av strömförbrukningen i standbylägen är otillräckligt. De anser att det bör vara förbjudet att saluföra nya elektriska apparater med hög energiförbrukning i standbyläget.

Miljön, energianvändningen och hållbarheten kommer att öka i betydelse framöver, slås det fast i motion 2010/11:N290 (S). Motionärerna pekar på att det finns flera framgångsrika klusterorganisationer i Värmland och menar att klusterbildning kan vara ett viktigt redskap för att öka tillväxttakten inom energisektorn. Motionärerna framhåller också det problematiska i att lagstiftningen hindrar enskilda att producera sin egen el. Vidare betonar de behovet av prototypanläggningar och stöd till utveckling av småskaliga biogasanläggningar.

Runt om i världen facklas årligen stora mängder gas, vilket är ett stort miljöproblem, slås det fast i motion 2010/11:N298 (M). Motionären efterfrågar en översyn av hur en effektivare användning av de gaser som i dag facklas skulle kunna åstadkommas. I detta ingår även att se över de skatte regler som omgärdar denna typ av drivmedel samt hur Sverige kan verka i internationella sammanhang för att främja alternativ till fackling.

I motion 2010/11:N220 (MP) lyfts frågor om teknikupphandling fram. Motionären anser att regeringen måste inse att Sverige har unika möjligheter att vara ett föregångsland och kan visa på en annan väg än den nuvarande. Enligt motionären vore det rimligt att regeringen väljer att bejaka teknikupphandling som en metod för att minska oljeförbrukningen.

Motioner om vissa lokala och regionala initiativ

I motion 2010/11:N362 (S) förordas satsningar på vind- och vågkraft i Kalmar län. Det gäller hela produktionskedjan, dvs. utbildning, forskning, produktutveckling, tillverkning och etablering av nya kraftverk. Vidare vill motionärerna att regeringen verkar för att ett provningscenter för vågkraft etableras i Kalmar län.

I motion 2010/11:N383 (S) påpekas det att Norrbotten har unika förutsättningar att vara en testregion där energiomställningen sätts i fokus. I regionen finns teknisk kompetens, forskning, företag, stora outnyttjade alternativa energitillgångar och en redan etablerad testverksamhet kring bilkomponenter, flyg och robotsystem samt tåg och tågkomponenter.

Motionärerna vill att Norrbotten ska få en ledande roll i omställningsarbetet och att ett centrum för energi ska inrättas vid Luleå tekniska universitet.

Den gröna omställningen innebär stora utvecklingsmöjligheter för Västsverige, framhålls det i motion 2010/11:N404 (S). För att man ytterligare ska kunna stärka de förnybara energislagens konkurrenskraft måste investeringarna i vindkraft och biobränslen i olika former öka. Motionärerna vill att en större del av vår energi ska komma från det svenska jord- och skogsbruket. Det skulle ge Västsveriges gles- och landsbygdsområden stora tillväxtpöjligheter.

I motion 2010/11:N426 (M) framhålls potentialen hos Kalmar län som ett forskningscentrum för kärnkraftsutveckling. Motionärerna menar att riksdagens kärnkraftsbeslut 2010 ökar behovet av en skolreaktor i Sverige. Den s.k. Sturemodellen (Svensk tränings- och utbildningsreaktor) skulle möjliggöra pedagogik vid en reaktor som efterliknar de kommersiella kärnkraftsreaktorer som finns i Sverige. Att placera Sture vid kärnkraftverket i Oskarshamn är det mest realistiska alternativet.

Söderhamns kommun har satsat offensivt på vindkraft, sägs det i motion 2010/11:N424 (C, M). Genom projektet Södra Norrlands utvecklingscentrum för vindkraftssupport är ambitionen att etablera ett regionalt kompetenscentrum. Motionärerna efterfrågar stöd i arbetet med att etablera ett vindkraftscentrum i kommunen.

I motion 2010/11:N423 (MP) konstateras det att Energimarknadsinspektionen i december 2006 tillstyrkte Eons ansökan om att få bygga den första etappen av den s.k. mellansvenska gasledningen. Naturvårdsverket avstyrkte ansökan. Sedan dess har ansökan legat på regeringens bord. Osäkerheten om den mellansvenska gasledningen skapar bl.a. osäkerhet om hur den framtida konkurrenssituationen för olika energigas kan väntas se ut. Regeringens brist på besked skapar också oklarhet om den svenska kli-

matpolitiken. Motionärerna anser att regeringen har dragit denna ansökan i långbänk alltför länge och att aktörerna behöver ett besked. Regeringen bör säga nej till Eons ansökan om en gasledning mellan Gislaved och Jönköping.

Vissa kompletterande uppgifter

Standbyfunktioner

Hösten 2009 tog utskottet ställning till motioner om standbyfunktioner (bet. 2009/10:NU3). Utskottet hänvisade då till att produktkrav för standby- och off mode-förluster hade börjat gälla i januari 2009 inom ramen för EU:s s.k. ekodesigndirektiv. Kortfattat innebär detta att en ny produkt fr.o.m. ett år efter införandet av produktkraven (dvs. januari 2010) får dra högst 1,0 W i s.k. off mode- och standbyläge eller 2 W om den har en display. Fyra år efter införandet ska den högsta tillåtna gränsen vara 0,5 W för off mode och standby. För specialfunktioner tillåts högre värden. Utskottet ansåg inte att de då aktuella motionerna borde leda till någon åtgärd från riksdagens sida, varför de avstyrktes.

Teknikupphandling

Teknikupphandling är en anbudsprocess som ska stimulera utveckling av ny teknik. Syftet är att få fram nya produkter, system eller processer som bättre tillgodoser köparnas krav än de som redan finns på marknaden.

Ett program för energieffektivisering genomförs under perioden 2010–2014, vilket bl.a. omfattar stöd för teknikupphandling och marknadsintroduktion. Sverige är enligt det s.k. energitjänstedirektivet skyldigt att senast i juni 2011 lämna en andra nationell handlingsplan för energieffektivisering till kommissionen. Energimyndigheten har i samråd med andra myndigheter inkommit med ett förslag till en sådan handlingsplan under hösten 2010 (Underlag till den andra handlingsplanen – Uppföljning av energibesparingsmålen enligt Energitjänstedirektivet [ER 2010:32]). Förslaget bereds vidare inom Regeringskansliet.

Energimyndigheten finansierar programmet Teknikupphandling och marknadsintroduktion av energieffektivisering i transportsektorn. Programmet kommer att pågå mellan 2010 och 2013 och har en budget på 35 miljoner kronor. Syftet är att utveckla, verifiera och praktiskt demonstrera ny teknik och teknislösningar före marknadsintroduktion inom logistik, transportmedelsintegration, planering, organisation, IT och beteendepåverkan.

Ett exempel på en teknikupphandling på transportområdet drivs av Stockholms stad och Vattenfall AB. Syftet med projektet är att upphandla ca 1 000 elfordon och laddhybrider under perioden 2011–2014, och avsikten är att påskynda introduktionen av elfordon i Sverige. Energimyndigheten delfinansierar teknikupphandlingen med 25 % av de stödgrundande kostnaderna, dock högst 62 miljoner kronor.

Riksdagen tog så sent som våren 2010 (bet. 2009/10:NU16) ställning till en motion om teknikupphandling som i stort överensstämmer med den nu aktuella motionen. I sitt ställningstagande hänvisade utskottet till Energimyndighetens arbete med teknikupphandling för att underlätta för ny teknik att komma in på marknaden och till att det energieffektiviseringsprogram som gäller för perioden 2010–2014 bl.a. omfattar utökat stöd till teknikupphandling och marknadsintroduktion.

Finansiering av energiinfrastrukturinvesteringar

Med anledning av vad som sägs i motion 2010/11:N231 (S) om storskaliga investeringar i alternativ energi kan det nämnas att det pågår ett arbete inom EU med att ta fram ett instrument (inklusive finansieringsförslag) för försörjningstrygghet och energiinfrastruktur. Förslaget väntas till sommaren 2011. I sammanhanget bör det även uppmärksammas att regeringens grundläggande uppfattning är att marknaden och inte politiken ska ansvara för planering av och investeringar i energiinfrastruktur.

Fackelgas

I motion 2010/11:N298 (M) tar motionären upp frågor om s.k. fackelgas och möjligheterna att se över hur användandet av syntetiska drivmedel framställda av fackelgas kan främjas. Enligt uppgift från Svenskt Gastekniskt Center, som samordnar de svenska satsningarna på forskning, utveckling och demonstration inom energigasområdet, kan det finnas skäl att se över hur en effektivare användning av de gaser som i dag facklas skulle kunna främjas. Samtidigt sägs att en ökad användning av fackelgas i Sverige för drivmedelsändamål skulle innebära en direkt konkurrensnackdel för inhemska förnybara alternativ.

Tidigare riksdagsbehandling av energipolitiska motioner med regional eller lokal prägel

Hösten 2009 tog utskottet ställning till ett antal energipolitiskt inriktade motioner med regional eller lokal prägel (bet. 2009/10:NU3). Utskottet anförde följande:

Oavsett inställning till de enskilda projekt och regionala initiativ som berörs i de här aktuella motionerna är det, enligt utskottets uppfattning, primärt inte riksdagens uppgift att avgöra dessa frågor. Förslagen rör områden där beslutanderätten i första hand ligger hos regeringen, en förvaltningsmyndighet eller kommunerna. Samtliga i avsnittet aktuella motionsyrkanden avstyrks därför utan att utskottet i detalj behandlar dem.

Skolreaktor till Oskarshamn

Beträffande frågan om att etablera en s.k. skolreaktor vid kärnkraftverket i Oskarshamn, som tas upp i motion 2010/11:N426 (M), meddelar Utbildningsdepartementet att de har uppvaktats med liknande önskemål från intressenterna bakom projektet. Frågans vidare hantering bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Frågor om produkters elförbrukning i s.k. standbyläge har varit föremål för ställningstaganden från utskottet vid flera tillfällen. Utskottet anser att gällande krav, som har beslutats med stöd av EU:s s.k. ekodesigndirektiv, är tillfyllest och att det därför saknas skäl för riksdagen att agera med anledning av vad som sägs i motion 2010/11:N272 (S).

I likhet med det som anförs i motion 2010/11:N290 (S) ser utskottet positivt på regionala klusterbildningar som motorer för utvecklingen på energiområdet. Samtidigt är det viktigt att aktörer på regional nivå i ökad utsträckning knyter breda nationella och internationella kontakter. Framgångsrika innovationssystem och kluster förutsätter ofta att samarbete och kompetens eftersöks på en global marknad. Utskottet anser därför inte att motionen bör leda till några särskilda åtgärder från riksdagens sida.

När det gäller användning av s.k. fackelgas, som tas upp i motion 2010/11:N298 (M), vill utskottet erinra om att Sverige har som mål att fordonsflottan ska vara fossilfri 2030. Mot den bakgrunden är utskottets grundinställning att det är bättre att i första hand stimulera de förnybara drivmedelsalternativens konkurrenskraft än att verka för fortsatt användning av ett fossilbaserat alternativ.

Utskottet anser – med instämmande i vad som sägs i motion 2010/11:N220 (MP) – att teknikupphandling bör användas som metod för att minska förbrukningen av olja. Energimyndigheten arbetar med teknikupphandling för att göra det lättare för ny teknik att komma in på marknaden. Ett särskilt program är inriktat på teknikupphandling och marknadsintroduktion som syftar till att öka energieffektiviteten inom transportsektorn. Det energieffektiviseringsprogram som gäller för perioden 2010–2014 omfattar bl.a. ett utökat stöd till teknikupphandling och marknadsintroduktion. Stöd har bl.a. givits till ett teknikupphandlingsprojekt som omfattar upphandling av ca 1 000 elfordon och laddhybrider. Det bör i sammanhanget även erinras om att regeringens övergripande målsättning på området är att stegvis öka energieffektiviteten i transportsystemet, bryta fossilberoendet och därmed minska klimatpåverkan. Målet är, som har nämnts ovan, att den svenska fordonsflottan ska vara oberoende av fossila bränslen 2030.

Utskottet vill framhålla betydelsen av ett brett lokalt och regionalt engagemang i arbetet med att uppnå de nationellt fastslagna energipolitiska målen. Samtidigt vill utskottet erinra om att flera motioner i detta avsnitt gäller frågor där beslutanderätten i första hand ligger hos regeringen, en

förvaltningsmyndighet eller kommunerna. Utskottet anser därför att dessa motioner bör avstyrkas med motiveringen att åtgärder och insatser som begärs för olika delar av landet i första hand ska prövas inom ramen för de möjligheter som riksdagen och regeringen anförtror de regionala organen samt i förekommande fall olika myndigheter.

När det gäller motion 2010/11:N423 (MP) om den mellansvenska gasledningen kan det dessutom tilläggas att regeringen enligt 2 kap. naturgaslagen (2005:403) har att ta ställning till frågan om tillstånd (koncession) för den nämnda ledningen och att det inte är en uppgift för riksdagen att genom särskilda uttalanden försöka påverka lagtillämpningen. Riksdagens uppgift är att, om den så anser det vara befogat, ändra de lagar eller övergripande mål mot vilka prövningen görs. Yrkandet i den aktuella motionen tar för övrigt sikte på handläggningstiden för det specifika ärendet. Här vill utskottet hänvisa till att ett enigt konstitutionsutskott nyligen har riktat kritik mot Näringsdepartementets handläggningstider (bet. 2010/11:KU10). Näringsutskottet har i det sammanhanget inget att tillägga.

Med det anförda avstyrks samtliga motioner i avsnittet i berörda delar.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Vindkraft, punkt 1 (S, MP, V)**

av Lars Johansson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Karin Åström (S), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S) och Lise Nordin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:N320 och 2010/11:N369 yrkande 6.

Ställningstagande

En offensiv hållning till investeringar i förnybar energiproduktion bör känneteckna de svenska ambitionerna att ställa om energisystemet i hållbar riktning. I denna anda bör staten ta ett särskilt ansvar för att underlätta investeringar i ny energiteknik och sådan teknik som ännu inte kan uppvisa övertygande lönsamhet.

Vindkraften har stora möjligheter att bidra till produktionen av förnybar energi. Även om satsningen på vindkraft har ökat under de senaste åren ligger Sverige fortfarande långt efter många andra länder. Vi anser, i likhet med vad som sägs i motion 2010/11:N320 (S), att den havsbaserade vindkraften är ett alternativ som måste ägnas ökad uppmärksamhet. Då det är dyrare att bygga vindkraft till havs än på land måste staten skapa incitament för att stimulera och påskynda investeringarna i havsbaserad vindkraft. Målet måste vara att få till stånd en rejäl tempohöjning för vindkraftsutbyggnaden. En kraftfull utbyggnad av vindkraften skulle dessutom skapa många nya arbetstillfällen.

Även i motion 2010/11:N369 (V) poängteras den havsbaserade vindkraftens betydelse, och det efterfrågas ett särskilt stöd till denna produktionsform som ska komplettera elcertifikaten. Vi instämmer med motionärerna i att frågan om ett sådant långsiktigt stöd bör utredas.

Sammantaget innebär detta att vi står bakom det som sägs om ett stöd till havsbaserad vindkraft i de två omnämnda motionerna. De aktuella yrkandena i de två motionerna tillstyrks.

2. **Vattenkraft, punkt 2 (S)**

av Lars Johansson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Karin Åström (S) och Ingela Nylund Watz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:N242 och avslår motionerna 2010/11:N204, 2010/11:N238, 2010/11:N411 och 2010/11:N434.

Ställningstagande

Vattenkraften utgör ryggraden i den svenska produktionen av förnybar el. Samtidigt är vår uppfattning att mer kan göras för att utvinna vattenkraft i Sverige, inte minst från redan påverkade mindre vattendrag. Länsstyrelsen i Jönköpings län har exempelvis visat att det finns en stor potential i den småskaliga vattenkraften, även om hänsyn tas exempelvis till kultur-, natur- och fiskevärden. Vi anser, i likhet med vad som sägs i motion 2010/11:N242 (S), att mycket tyder på att det finns liknande utvecklingsmöjligheter i andra delar av landet. Studier liknande den ovan omnämnda bör därför genomföras i övriga delar av landet så att alla möjligheter att utvinna el ur småskaliga vattenkraftverk tas till vara. Vidare anser vi att regeringen bör arbeta fram hållbara stimulanser och villkor för att göra den småskaliga vattenkraften till en framgångsfaktor i kampen mot koldioxidutsläppen.

Med det anförda tillstyrks motion 2010/11:N242 (S). Övriga motioner i avsnittet avstyrks.

3. **Vattenkraft, punkt 2 (MP, V)**

av Kent Persson (V) och Lise Nordin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:N204 och avslår motionerna 2010/11:N238, 2010/11:N242, 2010/11:N411 och 2010/11:N434.

Ställningstagande

Orörda eller blott marginellt påverkade vattendrag är oersättliga livsmiljöer för otaliga arter, för landskapsbilden och för människans välbefinnande. Även mindre vattendrag som tidigare har utnyttjats för vattenkraftsändamål kan anses ha ett betydande värde som naturmiljöer.

I likhet med vad som sägs i motion 2010/11:N204 (MP) anser vi att elcertifikatssystemets utformning på ett olyckligt sätt har bidragit till ett starkt ökat tryck på utbyggnad av många tidigare oreglerade vatten.

Vi anser att regeringen bör agera på flera olika sätt för att förhindra denna utveckling. Den kan tydligt deklarera att export av förnybar energi är positiv så länge den inte sker på bekostnad av den biologiska mångfalden. Vidare bör regeringen upphäva möjligheterna att erhålla elcertifikat för småskalig vattenkraft. Teknikupphandling är också ett medel som bör användas i större utsträckning.

Sammantaget tillstyrker vi alltså motion 2010/11:N204 (MP). Innebörden av detta är att riksdagen genom ett tillkännagivande uppmanar regeringen att agera för att hindra fortsatt exploatering av orörda levande älvsträckor, både med hjälp av de metoder som omnämns i motionen och andra kreativa metoder. Övriga motioner i avsnittet avstyrks.

4. Biogas, punkt 4 (S, MP, V)

av Lars Johansson (S), Carina Adolfsson Elgestam (S), Ann-Kristine Johansson (S), Börje Vestlund (S), Karin Åström (S), Kent Persson (V), Ingela Nylund Watz (S) och Lise Nordin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:N321, 2010/11:N367, 2010/11:N369 yrkande 8 och 2010/11:N398 yrkandena 1–3, 12 och 15 samt avslår motionerna 2010/11:N235 och 2010/11:N430.

Ställningstagande

Biogas förutspås bli en viktig energiform i framtiden, och en ökning av produktionen är väsentlig för omställningen från ett fossilberoende samhälle. Inte minst kan biogasen vara viktig för framtidens transporter. För att vi bättre ska kunna utnyttja biogasen krävs det att hela kedjan med produktion, uppgradering till fordonsdrivmedel, distribution och fordon fungerar. En förutsättning för att vi ska lyckas med detta är att det tas ett rejält strategiskt helhetsgrepp kring hela biogasfrågan.

Vi är medvetna om att Energimyndigheten har presenterat ett försök till en nationell biogasstrategi, men vi anser att det krävs en mer ambitiös ansats för att öka andelen biogas bland fordonsdrivmedlen. Vi menar att

det vore mycket värdefullt för tilltron till biogasens framtidspotential om riksdagen redan i detta skede av beredningsprocessen tydligt markerade sin uppfattning i dessa frågor. Vi förordar därför att riksdagen ska bifalla de motionsyrkanden om biogas som har väckts av företrädare för de partier vi representerar i utskottet.

Innebörden av ett sådant ställningstagande från riksdagens sida överensstämmer med det som sägs i de två kommittémotionerna 2010/11:N398 (MP) och 2010/11:N369 (V). I dessa motioner understryks behovet av en helhetsstrategi och vikten av att en sådan strategi innehåller såväl mål som konkreta åtgärder till gagn för biogasens utveckling i Sverige. Ett mål ska gälla den årliga biogasproduktionen efter 2020. Vidare är innebörden att riksdagen uppmanar regeringen att se över möjligheterna till medfinansiering genom Verket för innovationssystem (Vinnova) av utvecklingsprojekt och demomodeller för biogasdrivna vägfordon och fartyg samt av konverteringsteknik. Vi anser också att riksdagen bör uttala sig till förmån för en översyn av möjligheterna att ge de mest kostnadseffektiva biogasinvesteringarna statliga lånegarantier samt tydligt markera värdet av att kommuner har fortsatt goda planeringsförutsättningar för att kunna etablera anläggningar som behandlar bioavfall. Härutöver bör – i likhet med vad som sägs i motion 2010/11:N321 (S) – just bioavfallsfrågan ges särskild uppmärksamhet genom att det tas fram en särskild strategi med inriktning på att utvinna biogas ur organiskt avfall. Satsningar på att utveckla biogasteknik och forskning med inriktning på att utvinna biogas bör prioriteras, vilket är en uppfattning som överensstämmer med det som sägs i motion 2010/11:N367 (S).

Ett tillstyrkande av de ovan omnämnda motionerna innebär också att önskemålen i motion 2010/11:N430 (C) tillgodoses och att den motionen därför kan avstyrkas.

5. Vissa övriga energifrågor, punkt 5 (MP)

av Lise Nordin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:N220 yrkande 1 och 2010/11:N423 samt avslår motionerna 2010/11:N231, 2010/11:N272, 2010/11:N290, 2010/11:N298, 2010/11:N362 yrkande 1, 2010/11:N383 yrkande 1, 2010/11:N404 yrkande 6, 2010/11:N424 och 2010/11:N426.

Ställningstagande

Sverige måste agera kraftfullt för att stoppa användningen av fossila energikällor och därigenom säkerställa kommande generationers tillgång till ett oförstört klimat.

Ett instrument som borde användas i betydligt större utsträckning för detta ändamål är teknikupphandling. Teknikupphandling är en anbudsprocess som ska stimulera utveckling av ny teknik. Syftet är att få fram nya produkter, system eller processer som bättre tillgodoser köparnas krav än de som redan finns på marknaden. Noterbart är att det inte finns något som är marknadssnedvridande eller på annat sätt otillbörligt i att efterfråga bättre prestanda och mindre klimatpåverkan på ett utpekad område. Redan i dag finns det teknik som skulle kunna minska förbrukningen av smörj- och hydrauloljor kraftigt. I linje med vad som sägs i motion 2010/11:N220 (MP) anser jag det därför vara rimligt att regeringen väljer att bejaka teknikupphandling som en metod för att minska oljeanvändningen i vårt land. Motionen tillstyrks i den berörda delen.

Ett annat fossilt energislag som jag inte vill ska få fäste i Sverige är naturgasen. Ett positivt ställningstagande från regeringens sida till en utbyggnad av naturgasnätet i Sverige kommer att innebära ett betydande hot mot biogasens framtid i vårt land. Jag tillstyrker mot denna bakgrund motion 2010/11:N423 (MP) men respekterar samtidigt att det är regeringens uppgift att – utan inblandning från riksdagen – svara för tillståndsprövningen för den specifika gasledning som tas upp i motionen.

Övriga motioner i avsnittet avstyrks i berörda delar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:N204 av Jan Lindholm och Tina Ehn (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att stoppa fortsatt exploatering av orörda älvsträckor.

2010/11:N220 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att använda teknikupphandling som styrmedel för en snabbare minskning av förbrukningen av olja.

2010/11:N231 av Christer Engelhardt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om storskaliga investeringar i alternativ energi.

2010/11:N235 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ansvarsfördelningen när det gäller utbyggnaden av infrastruktur för biogasen.

2010/11:N238 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för att effektivisera och öka vattenkraftens produktionskapacitet.

2010/11:N242 av Helene Petersson i Stockaryd (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om småskalig vattenkraft.

2010/11:N244 av Fredrik Olovsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att förbättra prisövervakningen av fjärrvärmemarknaden.

2010/11:N257 av Jan R Andersson och Jörgen Andersson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kärnkraftens spillvärme i fjärrvärmeproduktion.

2010/11:N272 av Susanne Eberstein och Eva Sonidsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energislöseri genom standbyfunktion.

2010/11:N290 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om småskalig energiproduktion och att underlätta för klusterbildning inom energisektorn.

2010/11:N296 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur kärnkraftverkens spillvatten bättre skulle kunna utnyttjas som energiresurs.

2010/11:N298 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur användandet av syntetiska drivmedel framställda av fackelgas kan främjas.

2010/11:N320 av Peter Jeppsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kraftfull utbyggnad av havsbaserad vindkraft.

2010/11:N321 av Ann-Kristine Johansson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en biogasstrategi för organiskt avfall.

2010/11:N362 av Désirée Liljevall m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på vindkraft och vågkraft i Kalmar län.

2010/11:N367 av Christer Adelsbo m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över satsningar på biogasteknik.

2010/11:N369 av Kent Persson m.fl. (V):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett långsiktigt kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft ska utredas.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Energimyndigheten ett huvudansvar för att i samarbete med Trafikverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket ta fram en nationell biogasstrategi för att öka biogasan delen av fordonsdrivmedlen.

2010/11:N383 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Norrbotten som testregion för energiomställning.

2010/11:N398 av Stina Bergström m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en helhetsstrategi kring biogas med mål och åtgärder.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fastställa ett nationellt mål om årlig biogasproduktion 2020.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till medfinansiering genom Vinnova av utvecklingsprojekt och demomodeller för biogasdrivna vägfordon och fartyg samt konverteringsteknik.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att, vid behov, ge de mest kostnadseffektiva biogasinvesteringarna statliga lånegarantier.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommuner ska ha fortsatt goda planeringsförutsättningar för att kunna skapa anläggningar som behandlar bioavfall.

2010/11:N404 av Peter Johnsson m.fl. (S):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om energiomställning för att skapa nya gröna jobb i Västsverige.

2010/11:N411 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att verka i en riktning för att mildra vattenkraftens negativa miljöpåverkan.

2010/11:N423 av Kew Nordqvist m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ger bättre planeringsförutsättningar för olika parter om regeringen fattar beslut i tillståndsärenden inom rimlig tid.

2010/11:N424 av Anders W Jonsson och Margareta B Kjellin (C, M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av fortsatt arbete för ett vindkraftscentrum i Söderhamn i linje med en framsynt miljö- och energipolitik och ett aktivt bidrag till regional utveckling.

2010/11:N426 av Jan R Andersson och Jörgen Andersson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en forskar- och skolreaktor vid OKG.

2010/11:N430 av Per Åsling (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett nationellt biogasmål samt fortsatta stimulanser för att öka biogasproduktionen och omställningen av fordonsflottan till ökad andel gasdrift.

2010/11:N434 av Ola Johansson och Anders Flanking (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inventering av den icke utnyttjade potentialen för den småskaliga vattenkraften.